

334.432:
63

УРВ.

ЗАКОН

о

ЗЕМЉОРАДНИЧКИМ И ЗАНАТСКИМ ЗАДРУГАМА

БЕОГРАД

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ
1898.

ЦЕНА 50 П. Д.

Уведено у пото
1 Јануара 1941.
Београд.

2458

МИ
АЛЕКСАНДАРИ
по милости Божјој и вољи народној
Краљ Србије

ПРОГЛАШУЈЕМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА
ЈЕ НАРОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПО-
ТВРДИЛИ И ПОТВРЂУЈЕМО

ЗАКОН
о
ЗЕМЉОРАДНИЧКИМ И ЗАНАТСКИМ ЗАДРУГАМА

I.

Опште одредбе

Члан 1.

Закон овај обухвата земљорадничке и занатске
задруге:

А. Земљорадничке задруге могу вршити ове по-
слове:

1, давати својим задругарима кредит и примати
на приплод уштећевине;

2, набављати задругарима средства за посебну
или заједничку употребу, као: пољопривредне справе,

семење, саднице, стоку, алате, сировине за прераду и т. д.

3, набављати задругарима средства за потрошњу;

4, заједнички производити пољопривредне производе или их заједнички прерађивати, или радити и једно и друго; и

5, заједнички продавати своје пољопривредне производе или своје израђевине.

Б. Занатске задруге могу вршити ове послове:

1, заједнички набављати сировине и спрave, ради посебне или заједничке прераде или употребе;

2, заједнички продавати предмете посебно израђене;

3, заједнички израђивати предмете и заједнички их продавати; и

4, заједнички се обезбеђивати на случај болести, повреде у раду, старости и смрти.

И земљорадничке и занатске задруге могу вршити један, више или све поменуте послове.

Члан 2.

Задруге могу бити или на основи неограничене или на основи ограничене одговорности задругара (чланова).

У првом случају одговарају задругари за обавезе задругине солидарно целим својим имањем, а у другом случају одговарају само до извесне унапред утврђене суме. Ну у оба случаја одговараје до мере, која је предвиђена у члану 90. овог закона.

II.

Оснивање задруга

Члан 3.

Оснивању задруге може се приступити, кад се у тој намери сложе најмање десет лица, која пуноважно могу располагати својом имовином.

Члан 4.

Оснивање задруга бива по одредбама овога закона и не подлежи ничијем претходном одобрењу.

Члан 5.

Свака задруга мора имати своју фирму, саобразно члану 1. овог закона, с додатком врсте одговорности из члана 2.

Имена задругара или других каквих лица не смеју бити означена у фирмама.

Свака нова фирма мора се јасно разликовати од свих фирмама задруга, што у истом месту или у истој општини већ постоје.

Члан 6.

Правила задруге морају бити писана или печатана.

Члан 7.

Правила морају садржавати:

1, фирму и седиште задруге;

2, предмет предузећа;

3, трајање задруге;

4, погодбе за примање нових задругара и одредбе о престанку задругарства (услед смрти, иступања или искључења);

5, одредбе да ли се задругарство (чланство) у једној задрузи везује за место у коме је седиште задруге или се задругарство распостире и на лица што живе ван тога места;

6, одредбе да ли су задругари неограничено одговорни за обавезе задругине или одговарају ограничено, т. ј. само до извесне унапред утврђене суме;

7, одредбе да ли се задруга оснива на уделима или без њих. Ако се задруга оснива на уделима, онда правила морају садржавати и одредбу о томе: колико

и кад мора сваки задругар унети у задругу као свој удео; ако се удео којег задругара не састоји у готовом новцу, онда се мора јасно казати вредност таквог удела, а осим тога још и име власника;

8, одредбе о томе: који се послови задруге морају распостирати само на задругаре а који по изузетку, кад то интерес задруге захтева, и на незадругаре;

9, одредбе да ли задруга дели добит или се цела добит уноси у резервни фонд; ну земљорадничке задруге не могу делити добит за радње под 1 до 3 члана 1, а ни занатске задруге за радње под 1 и 4 члана 1.

10, одредбе да мора бити резервног фонда, из кога ће се покривати губици у послу, и начин како ће се овај фонд образовати;

11, одредбе да ли је резервни фонд дељив или је недељив. Задруге, које не деле добит, не могу ни у којем случају делити свој резервни фонд. Ну приход резервног фонда могу употребљавати на доброврне и просветне смерове;

12, одредбе како ће се састављати и прегледати биланц (месечни и годишњи рачун); на који ће се начин делити (ако задруга дели) добит међу задругаре, као и како ће се покривати губици у послу, који се не могу покрити из резервног фонда;

13, одредбе како ће се и кад сазивати редовне и ванредне скупштине задругара, како ће се оверавати скупштинске одлуке и ко ће председавати на скупштинама;

14, одредбе који су предмети, осим оних, који су предвиђени у овом закону, о којима се неће моћи решавати простом већином задругара;

15, одредбе како ће се бирати и обнављати управни и надзорни одбор, која су права, а које дужности њихове, како ће се надзиравати њихов рад, како ће се постављати службеници задругини;

16, колико ће лица састављати управни, а колико надзорни одбор;

17, како ће се објављивати одлуке задругине.

Члан 8.

Сваки првостепени суд мора водити регистар о задругама, које у његовој области постоје или се оснују.

Министар правде прописаће правила о вођењу овог регистра.

Члан 9.

Кад се задруга оснује управни одбор задругин дужан је поднети надлежном првостепеном суду пријаву за увођење у задружни регистар.

Пријави овој има се приложити:

1, правила задругина, која ће потписати сви задругари, и један препис тих правила. За задруге по селима потписе задругара на правилима овераваће претходно надлежна среска полицијска власт;

2, списак задругара;

3, препис записника о избору управног и надзорног одбора.

Том приликом се морају чланови управног одбора својеручно пред судом потписати или му своје потписе у овереном (од среске полицијске власти) облику поднети.

Кад суд ову пријаву с прилозима прими он ће тога истог дана оверити препис правила, ако су по овом закону састављена, ставити на њему потврду да су уведена у регистар и вратити га управном одбору.

Остале писмене документа остају код суда.

Члан 10.

У року од три дана, пошто су правила потврђена, суд ће објавити у службеним новинама, да је задруга уведена у задужни регистар.

У овој објави морају се означити:

- 1, дан кад су задругари потписали правила;
- 2, фирма и седиште задруге;
- 3, предмет предузећа;
- 4, рок трајања задруге;
- 5, врста одговорности задругара за обвезе задругине;
- 6, имена и места становаша чланова управног одбора;
- 7, како ће се објављивати одлуке задругине.

У објави се има означити и то, да списак задругара стоји у суду, за време радно, сваком на увиђај.

Члан 11.

Задруга постоји правно тек онда, кад је уведена код суда у задружни регистар, и тада има подобност за вршење свију имовно-правних послова, т. ј. може имовна права прибављати и отуђивати.

Члан 12.

По пријави правила суду мора сваки онај, који жели ступити у задругу, то и изјавити и изјаву потписати.

Потпис на изјави, ако је задруга са села, овераваће претходно надлежна среска полицијска власт.

Управни одбор поднеће ову изјаву с једним преписом — ако је дотично лице у задругу примљено — суду ради увођења у списак задругара.

Увођење у списак суд ће оног истог дана, кад му се изјава поднесе, извршити, а на препису изјаве, који ће у исто доба вратити управном одбору, ставиће да је лице, које је изјаву потписало, уведено у списак задругара.

Од тада постаје дотично лице задругар задруге.

Члан 13.

Свака промена правила мора се пријавити суду ради увођења у задужни регистар.

Овој се пријави имају приложити два преписа одлуке о изменама и допунама правила.

Кад суд ову пријаву прими, а измене и допуне правила одговарају овом закону, он ће тога истог дана оверити један препис одлуке о изменама и допунама правила, ставити на њему потврду да су измене и допуне уведене у задужни регистар и вратити га управном одбору задругину.

Други препис одлуке о изменама и допунама правила остаје код суда.

Суд ће ове измене и допуне објављивати у службеним новинама, у року наведеном у члану 10. овог закона, само у том случају, ако се њима мењају одредбе из одељка 2, 3, 4, 5. и 7. члана 10. овог закона.

Никаква одлука о изменама и допунама правила нема правне вредности докле се најпре не уведе у задужни регистар.

Члан 14.

Правни одношај између задруге и задругара одређује се правилима.

Члан 15.

За обавезе задругине одговарају задругари по одредбама овог закона.

Ко као задругар ступи у задругу одговара и за обавезе што их је задруга пре његова ступања у задругу на се примила.

Уговори (правила) који би се овим одредбама противили, немају правне вредности.

III.

О представљању задруге и управљању њеним пословима

Члан 16.

Свака задруга мора имати свој управни и надзорни одбор.

Чланови оба ова одбора морају бити задругари. А ако задрузи припадају, као задругари, још неке друге задруге или ако само ове чине једну задругу, то њихови задругари могу ући у управни и надзорни одбор.

Члан 17.

Управни одбор представља и пуноважно заступа задругу на суду и ван суда.

Он се састоји из најмање три члана, које бира скупштина. Правилима се може одредити већи број чланова управног одбора.

Ако би се број чланова управног одбора толико смањио, да не би могао решавати, тада је надзорни одбор дужан сазвати скупштину, која ће попунити упражњена места чланова управног одбора, и то најдаље за десет дана.

Члан 18.

За чланове управног и надзорног одбора и у опште задругине часнике и службенике не могу се бирати или постављати они, који се налазе под стечајем, или који се због дела учињених из користољубља налазе под судском истрагом, или су због тога већ били осуђени, сем ако су им сва изгубљена права повраћена судским путем. Ако се ово деси с којим за време његове службе, онда се привремено удаљава, док не буде ослобођен или проглашен за невиног.

Члан 19.

Задруга има право да чланове управног и надзорног одбора смени у свако доба. Али тиме се њима не крњи право на накнаду, која би им по правилима задругиним припадала.

Ну за доношење такве одлуке треба да гласају за њу три четвртине свих задругара.

Члан 20.

Управни је одбор дужан да своје одлуке објављује и потписује задругу онако како је то правилима опређено. Ако за то не постоје никакве одредбе у правилима, то ће и једно и друго вршити сви чланови управног одбора.

Правилима се најмање двојица од чланова управног одбора могу на те послове одредити.

Пуноважно потписивање се задруга, кад они, који су овлашћени за потпис имена задругиног, поред истог ставе и своје потписе.

Члан 21.

Задруга се обвезује и добија права пословима, које управни одбор закључи у име њено.

За легитимовање управног одбора довољно је уверење суда, да су лица, у њему именована, као чланови управног одбора, уведена у задружни регистар.

Члан 22.

Управни одбор сме само у онолико обезивати задругу колико је на то правилима и одлукама скупштинским овлашћен.

Ну пошто он својим потписом пуноважно обвезује задругу, то она одговара према трећима и онда, кад управни одбор прекорачи међе свог права у погледу обезивања задруге.

Члан 23.

Управни је одбор дужан водити списак задругара и одржавати га у сагласности са списком, који се код суда налази.

Члан 24.

Управни је одбор дужан старати се о уредном вођењу књига, које су задрузи потребне.

Он је дужан најдаље у току прва три месеца по истеку сваке пословне године објављивати биланц за ту годину, број задругара који су се у почетку те године затекли, број задругара који су у току године ступили у задругу и који су из ње иступили, искључени или умрли, број задругара затечених у задрузи на свршетку исте године, као и целокупну суму уписаных удела свих задругара, ако се задруга оснива на уделима (чл. 7. тач. 7. овог закона).

Члан 25.

Свака промена у саставу управног одбора, као и сваки поновни избор његових чланова или истек рока њихова овлашћења, морају без одлагања бити пријављени суду ради увођења у задужни регистар. Једновремено се морају нови чланови пред судом потписати или му своје потписе у овереном облику поднети. Препис докумената, што говоре о њихову избору или о престанку њихова овлашћења, има се приложити пријави и чуваће се у архиви судској. Ако су чланови управног одбора поново изабрани, онда није потребно да се њихово увођење у регистар објављује.

Члан 26.

Позиви, судске и у опште службене доставе, сматрају се да су предане задрузи, кад се предаду коме од чланова управног одбора у задругином стану.

Члан 27.

Заклетве у име задруге полажу чланови управног одбора, али кад се тиче послова, које су задругини службеници вршили, онда на место чланова управног одбора полажу службеници ову заклетву. Према потреби суд ће између именованих одређивати лица која ће заклетву полагати.

Члан 28.

Чланови управног одбора одговорни су задрузи целим својим имањем солидарно за штету, која би настала од противзаконог или неправилног вршења њихове дужности или отуда, што би прекорачили међе свог права и свог круга рада, које им закон или правила задругина одређују, те тиме задругу оптетили.

Члан 29.

Ова одговорност не може пасти на оног члана управног одбора, који је одмах против одлуке и наредбе одборове протестовао и надзорном одбору писмено протест доставио, или ако није суделовао у радњи, којом је штета задрузи учињена.

Члан 30.

Одредбе што важе за чланове управног одбора важе и за њихове заменике.

Члан 31.

Надзорни одбор састоји се најмање из три члана које бира скупштина. Правилима се може одредити и већи број чланова надзорног одбора.

Члан 32.

Чланови надзорног одбора не могу једновремено бити и чланови управног одбора, нити могу ове заступати. Они не могу ни као чиновници водити послове задругине. Само за неко унапред ограничено време може надзорни одбор поједине своје чланове одређивати да замењују чланове управног одбора, који су спречени да врше своју дужност. За то време и све докле им се не изда разрешница, заступници из реда чланова надзорног одбора не смеју вршити своју дужност у овом одбору.

Ако какав члан управног одбора из овог иступи, то он не може бити биран за члана надзорног одбора,

све докле као члан управног одбора не добије разрешницу.

Члан 33.

Надзорном је одбору дужност: да надзира сав рад управног одбора; да тражи обавештења о току задругиних послова; да у свако доба прегледа задругине књиге, сва писмена, ефекте, тргове (робу) и стање задружне благајнице; да испитује биланц (међечне и годишње рачуне) и предлоге о подели добитка или губитка, па да о свему подноси извештај скупштини.

Скупштина не може решавати о подели добитка или губитка, нити одобравати рачуне (биланц) без поменутог извештаја надзорног одбора.

Надзорни одбор је дужан да свагда сазове скупштину, кад год то интереси задругини буду захтевали.

Остале дужности надзорног одбора опредељују се правилима.]

Чланови надзорног одбора не могу вршење својих дужности на друга лица преносити.

Члан 34.

Ни један члан управног одбора не може, ни као дужник ни као јемац, доћи у обавезу спрам задруге бећ нарочитог одобрења надзорног одбора.

Правилима се могу предвидети још и неке друге погодбе за то, а може се одобравање кредита (позајмица) члановима управног и надзорног одбора, па и осталим службеницима задругиним, и сасвим искључити.

Члан 35.

Надзорни одбор је властан да поједине чланове управног одбора, а и цео одбор, удали од дужности.

У том случају надзорни одбор мора још истог дана, кад је донео одлуку да се неки члан управног одбора или цео одбор од дужности удали, сазвати

скупштину и изнети јој све неправилности које је нашао у раду уклоњених чланова управног одбора.

За време док се скупштина не састане надзорни одбор ће из своје средине одредити лица, која ће привремено вршити дужност уклоњених чланова управног одбора.

Члан 36.

Чланови надзорног одбора одговорни су задрузи лично и целим својим имањем солидарно за штету, која би настала од противзаконог или неправилног вршења њихове дужности.

Члан 37.

Ако задруга нађе да треба да поведе парницу против чланова управног одбора, и о томе скупштина донесе одлуку, онда ће парницу водити надзорни одбор.

Нађе ли задруга да треба да поведе парницу против чланова надзорног одбора, и о томе скупштина донесе одлуку, онда ће парницу водити нарочити пуномоћници, које скупштина избере.

Члан 38.

Сваки задругар има право да се о свом трошку умеша у парницу, која би се повела против чланова управног или надзорног одбора.

Члан 39.

Једна десетина задругара може овластити једног или више пуномоћника да воде парницу против чланова управног или надзорног одбора, али се тиме не крњи право, које сваки задругар има, да парницу води лично у своје име.

Члан 40.

Право задругара да расправљају питања која се тичу задруге и задругиних послова; да испитују би-

ланц и поделу добитка или губитка; да воде надзор над свеколиким радом у задрузи и да доносе одлуку о пословима, који ће се тек предузети, исказује се у одлукама оних задругара, који су на скупштину дошли.

На скупштини сваки задругар има право само на један глас.

Ну кад се решава о разрешници, коју треба дати неком задругару, или кад се решава да се неки задругар оптужи суду, онда задругар кога се то тиче не може учествовати у доношењу те одлуке нити сме гласати. То важи и за одлуке, које се односе на закључивање каквог правног посла с неким задругаром.

Задругари морају своје право гласа лично употребити. Ну ово се не односи на лица правно или физички неспособна за вршење тог права, ни на корпорације, трговачка друштва, задруге и друга удружења. Ови могу своје право гласа употребити преко пуномоћника, који морају бити задругари.

Један пуномоћник не може заступати више од једног задругара.

Члан 41.

Скупштине су редовне или ванредне.

Редовну скупштину сазива управни одбор по свршетку сваке године и то у месту где је седиште задруге, а најдаље за прва три месеца идуће године.

Ванредна скупштина сазива се кад год је потребно, а према одредбама овога закона.

Њу сазива управни или надзорни одбор.

Ако управни одбор не би сазвао редовну скупштину у одређеном року, онда је то дужан да за 10 дана по истеку тог рока учини надзорни одбор; а ако и овај не би то учинио, онда једна десетина задругара може тражити од надлежног суда одобрење да скупштину сазове.

Тада се у позиву на скупштину мора изречно казати, да се скупштина сазива по одобрењу суда.

Члан 42.

Ванредна скупштина се мора неодложно сазвати кад једна десетина задругара то захтева.

Захтев се овај подноси управном одбору писмено с потписима оних, који траже да се скупштина сазове, па се у њему обележавају и смер и узроци због којих се тражи да се скупштина сазове.

Ако управни одбор овакав захтев не испуни, то ће онда суд овластити задругаре, који траже сазив скупштине, да скупштину сазову.

Члан 43.

Скупштина се сазива на начин одређен правилима и свагда најмање на десет дана пре њеног састанка.

У позиву се мора свагда ставити дневни ред.

Одлуке скупштинске о питањима и предлогима, који нису објављени у дневном реду, не вреде осим одлуке о руковању скупштином и о сазиву друге скупштине.

Члан 44.

Пре него што скупштина отпочне свој рад управни је одбор дужан саставити списак свих задругара, који су на скупштину дошли, и утврдити га потписом фирмe задругине.

Ако има довољан број задругара за пуноважан рад према задругиним правилима, скупштина се може отворити.

Члан 45.

Списак дошлих задругара, састављен по члану 44. овог закона, овериће потписници записника, па ће се приложити скупштинском записнику, који се

мора водити. Оригинал овог записника чуваће се у задругиној архиви и даваће се на увиђај сваком задругару, који то затражи, и надлежној државној власти.

Члан 46.

Само скупштина може већати и доносити одлуке о изменама и допунама правила или о продужењу рока трајања задруге, ако је тај рок ограничен на извесно време.

За измене и допуне у правилима као и за престанак задруге потребна је већина од три четвртине свих задругара.

Члан 47.

Скупштина доноси одлуке о одобрењу биланца и утврђује суму што од добитка или губитка пада на задругаре.

Биланц се мора најмање на пет дана пре састанка скупштине изложити задругарима на увиђај у локалу задругином или на неком другом подесном месту, које управни одбор мора у позиву на скупштину обележити и објавити.

Сваки задругар има право тражити о свом трошку препис биланца.

Члан 48.

Скупштина утврђује:

1, укупну суму, коју не смеју прећи зајмови, што их задуга гради, и штедионички улози, што јој се поверавају;

2, међе у којима се задуга сме кретати при одобравању кредита (позајмица) својим задругарима.

Члан 49.

Ако су и у колико задругари, према правилима, обvezни полагати појединачне уплате до суме својих удела у подuzeћу, па ове уплате нису бројно нити

по времену полагања утврђене, то онда њихово утврђивање подлежи одлукама скупштине.

Члан 50.

Против одлуке скупштине, која се коси са законом или правилима, може се подносити жалба и захтевати да се поништи. Жалба се може поднети само у року од једног месеца дана. Жалити се може осим управног одбора само онај задругар, који је на скупштини био и који је против те одлуке уложио протест и тражио да овај уђе у записник.

Жалба се подноси против задруге. Задругу заступају: управни одбор, ако сам он није тужилачка страна, и одбор надзорни. За жалбу је надлежан онај првостепени суд, у чијој области задруга своје седиште има. Рочиште не сме бити обављено пре истека рока, обележеног у првом одељку овог члана. Ако постоји већи број жалаба, то ће се и ове ујединити ради једновременог расправљања и решавања.

Поднашање жалаба и дан рочишта мора управни одбор објавити у листовима, означеним за огласе задругине.

Против решења првостепеног суда може се у законом року жалити Касационом Суду.

Кад се решењем судским одлука скупштине поништи, то онда решење то вреди и наспрам задругара, који нису парничари. Ако је таква одлука скупштине била уведена у задужни регистар, то је управни одбор дужан судско решење поднети суду ради увођења у регистар. Ово се увођење у регистар мора јавно објавити, ако је уведена одлука била објављена.

Члан 51.

Кад жалба против одлуке скупштине није била основана, па је тиме задрузи нанесена штета, то за ову одговарају солидарно тужиоци, ако се докаже да су тужбу поднели у злодјамери.

IV.
О иступању поједињих задругара
из задруге.

Члан 52.

Сваки задругар може да иступи из задруге кад хоће.

О свом иступању он мора да извести задругу писмено.

Иступање задругара из задруге може се правилима још и за друге погодбе везати.

Члан 53.

Ако се правилима задругарство у задрузи везује за седиште задруге, то задругар, који се из тог места сели, мора такође писмено известити задругу о свом иступању из ње.

Члан 54.

Задруга има право да задругара искључи из задруге, а правила имају предвидети случајеве, кад ће се задругар искључити.

Управни одбор задруге је дужан, да одлуку о искључењу неодложно саопшти искљученом задругару.

Искључени задругар престаје бити задругар од дана кад му је одлука саопштена.

Члан 55.

Управни одбор дужан је известити суд одмах, кад је неки задругар иступио, умро или је искључен.

Суд ће завести тај извештај у задружни регистар чим га прими и о томе известити задругу.

Члан 56.

Задругар, који хоће да иступи из задруге, може то и пред самим судом изјавити, а да не мора и задругу писмено о свом иступању извештавати.

Суд је дужан ту изјаву примити, у задружни регистар завести и истог дана задругу о томе известити.

Члан 57.

Задругари, који сами иступе из задруге, који се иселе из места где се задруга налази, који умру или који буду из задруге искључени, одговарају за дотадашње обавезе задругине још за две године рачунећи од дана, кад је суд примио извештај о иступању, исељењу, смрти или искључењу њихову.

Члан 58.

Према одредби предњег члана, ако задругар, који је то престао бити, има да прима што год од задруге на име својих уплати, дотле положених, или приноса на те уплате, задруга ће му их исплатити на крају друге године, рачунећи од дана кад је престао бити задругар, и то узевши за основу разрачунавања годишњи рачун, кад је престао бити задругар.

Члан 59.

Ну ако имовина задружна, заједно с резервним фондом и уплатама свих задругара, где уплата има, не достиже суму потребну ради покрића дугова задругиних, то је задругар, који је то престао бити, обавезан положити задрузи део недостатка што на њу пада према годишњем разрачуну кад је престао бити задругар.

Код задруга с неограниченом одговорношћу, ако правила друкче не наређују, део се овај израчунава према броју глава задругарских.

Код задруга с ограниченом одговорношћу, део се овај израчунава, према суми удела, коју је који задругар као свој укупан део, у подuzeће уписао.

Члан 60.

Ако задруга у току исте године по иступању задругара престане, онда не вреди његово иступање.

Члан 61.

Задругар може у свако доба писменим споразумом пренети на другог своје уплате и тиме иступити из задруге, без нарочитог разрачунивања с њом; али ово само онда, ако пријамник уплата постаје, на његово место, задругар (члан) задруге. Правилима се такав пренос може и искључити или потчинити још неким погодбама.

Ако је пријамник примљен у задругу, управни одбор ће неодложно известити суд о овом преносу.

Суд ће овај пренос без одлагања увести у списак задругара и то код имена задругара, који пренос врши. Као време иступања из задруге важи дан увођења у списак. Ако нови пријамник уплата још није задругар, то се увођење преноса у списак мора једновремено извршити с увођењем овог новог пријамника у задругарство. Овде се имају применити одредбе члана 12. и 56. овог закона.

Ако у току две године по иступању задругара из задруге ова престане, то ће иступели задругар бити дужан да случајне недостатке, за чије је плаћање као задругар био обвезан до суме свог удела, положи у оној мери, у којој то није у стању да учини нови пријамник његових уплати.

V.

О престанку задруге.

Члан 62.

Задруга престаје:

1, кад истече рок њеном трајању, а скупштина не реши да задруга продужи рад;

2, кад постане неспособна за плаћање (инсолвентна) и скупштина реши да престане;

3, кад суд реши да задруга престане;

4, кад се над њом отвори стечај;

5, кад број задругара буде мањи од десет.

Члан 63.

Кад задруга престаје по тач. 1, 2. и 5. члана 62. овог закона, управни одбор дужан је о томе неодложно известити суд, који ће одмах завести у задружни регистар, да је задруга престала. Суд ће у исто време обзнати овај престанак три пута у службеним новинама и позвати задругине повериоце, да се са својим потраживањима обрате задрузи, што ће ови учинити за 6 месеца, рачунају од дана последње објаве.

Поред тога позваће се и они задругини повериоци, који су по њеним књигама или иначе познати, да се пријаве. Ако се који од ових поверилаца не пријави, његово ће се потраживање издвојити из имовине задругине и предати суду на оставу.

Ово вреди и за сва оспорена потраживања, изузимајући случај, ако је подела задругиног имања одгођена до свршетка спора, или ако повериоци, чија су потраживања оспорена, не би били обезбеђени.

Члан 64.

Кад задруга нешто чини што је противно овоме закону или кад пропусти да учини нешто што је по овоме закону дужна била учинити, те тиме доведе у опасност заједничке интересе, или кад врши друге послове, а не оне, који су овим законом допуштени (члан 1.) она може бити растурена по решењу надлежног суда.

Против решења првостепеног суда, задруга се може у законом року жалити Касационом Суду.

Ако Касациони Суд оснажи решење првостепеног суда, ојда ће овај суд поступити у свему по члану 63. овог закона, у колико се одредбе овог члана њега тичу.

Члан 65.

Чим се по биланцу покаже да је изгубљено толико задужне имовине, да оно што задруга има не достиже да покрије задругине дугове, управни је одбор дужан да одмах о таквом стању извести суд ради отварања стечаја.

Члан 66.

При престанку задруге, члан 62., има се извршити ликвидација.

За извршење ликвидације скупштина задруге одређује нарочити одбор најмање од три лица.

Ако то скупштина не учини, онда их одређује суд на предлог најмање једне десетине задругара.

За ликвидаторе могу бити одређени чланови управног одбора или обични задругари.

Ако је ликвидаторе одредила скупштина онда их скупштина може и сменити, у свако доба, кад уредно не врше послове овим законом предвиђене.

Ако је ликвидаторе одредио суд онда их и он може тако исто у свако време сменити.

Чим се изберу и одреде ликвидатори управни одбор, ако није њему ликвидација поверена, престаје да функционише, а надзорни одбор врши и даље надзор над пословима ликвидације.

Члан 67.

Надзорни одбор дужан је да одређене ликвидаторе дотичном суду пријави најдаље за три дана ради увођења у задужни регистар, а то ће бити дужан да учини и онда, кад би и сам управни одбор био одређен да ликвидацију изврши. Ликвидатори ће лично пред судом потписати своја имена, или ће своје потписе послати суду у овереном облику. На тужбу ма и једног задругара суд може, ако има оправданих разлога, сменити ликвидатора и на његово место назименовати другог.

Ако би који од ликвидатора био спречен у вршењу ликвидаторског посла, надзорни одбор дужан је јавити то суду, који ће на његово место назименовати другог.

Имена ликвидатора надзорни ће одбор свагда обозначавати у службеним новинама.

Члан 68.

Ликвидаторима је дужност:

1, да сврше текуће послове, да испуне обавезе престале задруге, наплате њена потраживања и имање задругино претворе у новац;

2, да представљају задругу пред судом и ван суда;

3, да се за задругу равнају и да бирају изабрани суд;

4, да свака три месеца објављују извештај о својој радњи, а по свршетку ликвидације и резултат тога рада.

Они могу закључивати и нове послове где би то било потребно ради довршења несвршених послова.

Ликвидатори могу продати задужно имање само на јавној лицитацији.

Наређења чл. 20, 21, 22, 24, 26, 27, 41—44. важе и за ликвидаторе.

Надзорни одбор контролисаће радњу ликвидатора.

Члан 69.

Пошто се намире сви задругини повериоци и исплате сви дугови, оно што остане поделиће се међу задругаре према суми њихових уплатा.

Ова подела може се предузети тек после рока одређеног за пријаву поверилаца (члан 63).

Следовога се изузимају задруге, које се оснивају без удела, које не деле добит и резервни фонд.

Кад оваква задруга престане и ликвидира онда ће се оно што претече, пошто се намире сви повериоци, предати на чување главном савезу, који ће то чувати све док се у месту, где је била задруга.

која је престала и ликвидирала, не оснује нова задруга, у оном истом смеру и на оним истим основама као што је била задруга која је престала.

А кад се оснује нова задруга главни савез преће на њу право располагања имовине задруге што је престала.

Члан 70.

Ликвидатори који поступе противно наређењима члана 68. и 69. овог закона одговарају лично и солидарно целим својим имањем и задрузи и њеним повериоцима, ако би од таква рада њихова произишла каква год штета по задругу и њене повериоце.

Одговорност ова пада и на чланове надзорног одбора, ако су ликвидатори с њиховим знањем радили противно одредбама чл. 68. и 69., а они нису предузимали никакве мере за спречавање таквог рада ликвидатора.

Одговорност се ова не потире спрам поверилаца тиме, што је учињена радња била заснована на некој извесној одлуци скупштине, противно чл. 68. и 69. овог закона.

Члан 71.

По свршеној ликвидацији задругине књиге и писма од последњих 10 година, па до престанка задруге предаје се дотичном суду, да их чува за 10 година.

Задругари, или њихови правни наследници, као и повериоци задругини, могу, по одобрењу суда, у свако време ове књиге и писма прегледати.

VI.

Особене одредбе

I. За задруге с неограниченом одговорношћу

Члан 72.

Код ових задруга задругари одговарају за обавезе задругине у смислу члана 2. и 90. овог закона.

Члан 73.

У изјавама, које су задругари приликом ступања у задругу (члан 12) дужни писмено поднети, мора бити изриком наглашено, да сваки задругар одговара целом својом имовином солидарно, по одредбама овог закона, за обавезе задругине.

Члан 74.

Приликом стечаја одговарају повериоцима поред задруге и задругари солидарно целом својом имовином за онај мањак, који се покаже, пошто се имање задругине, претворено у новац, распореди на признате тражбине поверилаца.

За измирење овог мањка мора сваки задругар положити део који на њу пада. Ако правила друкче не наређују део се овај израчунава према броју глава задругарских.

Ако неки задругар није у стању да положи свој део, онда ће се његов део разрезати на све остале задругаре подједнако.

Ну повериоци, који нису потпуно измирени, могу тражити накнаду од поједињих задругара, и то по истеку три месеца, рачунајући од рочишта, на коме је прорачун накнадних прилога на измирење недостатка за исправан оглашен.

Тачно определене тражбине, које ликвидатори нису на рочишту оспорили, не могу оспоравати ни задругари од којих се тражи накнада.

Пуноважна пресуда изречена у парници по овој тражбини, коју су ликвидатори на рочишту оспорили, простире се на све задругаре. Задругари се не могу осудити на исплату оне тражбине, која је при стечајном поступку остала спорна, докле се иста тачно не определи.

Члан 75.

Право на тужбу повериоца против поједињих задругара застарева за две године по истеку рока обе-

леженог у четвртом одељку члана 74., осим, ако с по-
гледом на природу тражбине, није законом краћи рок
застаревања утврђен.

Застарелост према поједином задругару прекида
се, ако се поведе парница против задруге или ако
задруга сама парницу поведе; али се не прекида ако
се поведе парница против неког другог задругара,
или ако овај парницу поведе.

Тако исто се застарелост не прекида према ма-
лолетницима и лицима, која су под стараоштвом, као
и против правних особа, којима су законом призната
права, која имају малолетници, а повратку у прво-
битно стање нема места. Таквим лицима остаје само
право на накнаду штете од стараоца.

Члан 76.

Задругари, који по члану 74. измире стечајне
повериоце, ступају у њихова права према задрузи.

Члан 77.

Одредбе члана 74.—76. имају примене и на за-
другаре, који су на две године пре отварања стечаја
из задруге иступили, умрли или били искључени (члан
59. и 61.). Они одговарају повериоцима за обавезе, које
је задруга закључила до тренутка њиховог иступања
из ње. Од ових задругара повериоци могу тражити
накнаду тек по истеку шест месеца од дана рочишта,
на коме је прорачун целокупне накнаде за исправан
оглашен.

II. За задруге с ограниченом одговорношћу.

Члан 78.

Сума, до које код ових задруга одговарају поје-
дини задругари, не сме бити мања од задругарског
удела.

Колики ће задругарски удео бити мора се утвр-
дити правилима при образовању задруге.

Одредбе правила о износу задругарског удела и
измене њихове морају бити објављене.

Члан 79.

Сума (износ) задругарског удела може се и пови-
сити, ако на то пристану три четвртине свих задугара.

Члан 80.

За смањивање суме задругарског удела важе од-
редбе о подели задужног имања на случај престанка
задруге (члан 63. и 69. одељак други).

Закључак о смањивању суме задругарског удела
неће се пријављивати ни заводити у задужни реги-
стар пре истека у чл. 69. одељку другом означеног
рока. Уз пријаву за суд ваља приложити доказе, да
је одлука о смањивању суме задругарског удела об-
јављена. У исто време дужан је управни одбор дати
писмено изјаву, да су повериоци, који су се задрузи
пријавили и који на смањивање суме задругарског
удела нису пристали, измирени или осигурали.

Члан 81.

Правилима се може определити, да поједини за-
другари могу имати више удела.

Колико највише удела може имати један задру-
гар мора се такође правилима определити.

Одредбе о овоме као и њихове измене морају се
објавити.

Члан 82.

Задругар, који има више удела, одговара за оба-
везе задругине до оне суме, коју представља збир
сума свих његових удела.

Члан 83.

Уплате, а ако су удели потпуно уплаћени, онда
удели појединих задругара, не могу им се исплаћи.

вати, нити за залогу у току послова узимати, све до кље они из задруге не иступе (чл. 59.—60.) Исто им се тако све дотле не могу ни дужне уплате оправштати

VII.

К а з н е

Члан 84.

Затвором до године дана а уз то и новчано до 2500 динара казниће се:

1, чланови управног и надзорног одбора и ликвидатори, који намерно раде противно одредбама овог закона и правилима задруге;

2, чланови управног и надзорног одбора и ликвидатори, који у пријавама, доставама и уверењима, која по овом закону морају да шаљу суду намерно представе неистинито стање;

3, чланови управног и надзорног одбора и ликвидатори, који намерно у својим представкама, пре гледима имовног стања, броја задругара и укупне суме задругарских удеља, или у својим изјавама на скупштини неистинито представе или прикрију стање задруге;

4, чланови управног и надзорног одбора, ако записнике скупштинске намерно воде неистинито.

Уз горње казне могу се кривци казнити и губитком грађанске части.

Члан 85.

Затвором до три месеца, а уз то новчано до 1000 динара казниће се:

1, чланови управног и надзорног одбора и ликвидатори, ако задруга дуже време од три месеца остане без надзорног одбора, или ако за толико време надзорни одбор остане без потребног броја чланова за пуноважан рад;

2, чланови управног и надзорног одбора и ликвидатори ако пропусте сазвати скупштину (чл. 41 и 42).

3, чланови управног одбора, ако противно наређењу првог одељка члана 64. и члана 65. не известе суд за отварање стечаја;

4, чланови управног одбора, ако поступе противно наређењу члана 83.;

5, ликвидатори, ако поступе противно наређењу члана 69.;

6, чланови управног одбора, ако у предметима, који спадају у круг рада скупштине, самовољно решавају;

7, чланови управног и надзорног одбора и други службеници, који не би давали обавештења надзорницима главног савеза или комесарима надлежне државне власти.

Члан 86.

Затвором до месец дана, а уз то новчано до 500 динара казниће се:

1, чланови управног и надзорног одбора земљорадничких задруга, ако одобравају позајмице незадругарима;

2, чланови управног и надзорног одбора и други службеници задруга за набавку сировина, справа и стоке, ако раде противно наређењу другог одељка тачке 8. члана 7. овог закона.

Ако има олакшавних околности примениће се на кривце само новчана казна.

Члан 87.

Чланови управног одбора ако допусте и не спрече на скупштини претрес предлога, који се тичу јавних одношаја, чије претресање потпада под прописе закона о јавним удружењима и зборовима, казниће се новчано до 500 динара.

Члан 88.

Казне ове неће се примењивати на оне чланове управног и надзорног одбора, ликвидаторе и друге службенике, који докажу, да су се факта изложена у предњим члановима догодила без њихове кривице.

Члан 89.

Тужбу за дела изложена у предњим члановима могу поднети лица, која су на то овлашћена од скупштине задругара, или управног одбора главног савеза или министра народне привреде.

За извиђање и суђење ових дела надлежни су првостепени судови по одредбама кривичног судског поступка.

VIII.

Повластице.

Члан 90.

Задругари земљорадничких и занатских задруга, одговарају за обавезе задругине (члан 2. овог закона), а и за своје личне обавезе према задругама до мере, коју утврђује тачка 4. и 4.a §. 471. грађанског судског поступка.

Члан 91.

Справе, стока, семе и остале пољопривредне на-
мирице набављене позајмичом земљорадничке задруге не могу се узимати у попис за дуг, порезу и при-
резе све дотле, докле их сопственик њихов са свим не исплати задрузи.

За доказ да су ови предмети набављени позај-
мичом земљорадничке задруге и да нису још испла-
ћени са свим, служиће уверење, које ће земљорад-
ничка задруга издавати сваком свом дужнику — за-
другару.

Ово исто вреди за сировине и справе, које су занатски задругари узели на отплату од својих за-
друга.

Члан 92.

Земљорадничке задруге, које имају задатак да давањем позајмица потпомажу своје задругаре, имај право, да се у случају, ако који од њихових дужника свој дуг о року не измири, пре свију других пове-
рилаца и без судске помоћи наплате из оних пред-
мета, који су им као залога ради безбедности дуга дати од самог дужника.

Ствари које су за берзу продаје се на берзи, а остале путем јавне продаје, коју ће задруга вршити у присуству нарочито за то од надлежне власти одређеног лица. Ако што по наплати главног дуга, ин-
тереса и трошкова задруге претече, вратиће се дуж-
нику, а ако је овај умро или га нема, онда ће се вишак послати суду на распоред.

Члан 93.

Земљорадничке задруге, које имају задатак да давањем позајмица потпомажу своје задругаре, овла-
шћују се, да предмете, који су им од дужника или за њега ради безбедности дуга дати као залога, и то:
справе, стоку и земаљске производе, могу оставити на руковање и чување самим дужницима. Само имају пре тога да у присуству два сведока и месне општин-
ске власти саставе тачан попис и да предмете, који служе као залога, жигошу онако, како је то према самим предметима могућно.

Дужници, којима се овако оставе на руковање и чување предмети, који служе као залога, одговорни су за неповредимост истих.

Они не могу исте продати или отуђити без прет-
ходног допуста и пристанка задруге.

Дужници, који би тако заложене предмете скри-
вали, продавали или ма на који начин трошили или

отуђивали без претходног одобрења и пристанка задруге, одговараће као упропаститељи имања, које им је поверено на чување (§. 255. кривичног закона).

Члан 94.

За позајмице по обавезама (облигацијама), којима рок прође, а дужници их не врате, задруга ће тражити наплату преко надлежног суда.

Судови су дужни да овакве тражбине као хитне решавају.

А извршне власти дужне су, да судске налоге извршују најдаље у року од 15 дана, рачунећи од дана пријема.

Члан 95.

Задруге и савези ослобођавају се свих такса око оснивања, око потврђивања правила, књига и обавеза за оверавање потписа, и у опште за све радње, што их с државним или општинским властима имају.

Члан 96.

Задруге које не деле добит ослобођавају се пореза и свих приреза на рад, капитал и приход.

Члан 97.

Земљорадничке задруге и савези ослобођавају се још и царине и споредних такса, које се на царинарницама наплаћују на увоз пољопривредних справа, семења, садница и приплодне стоке.

Члан 98.

Задругари земљорадничких задруга ослобођавају се државних и општинских такса око потврђивања облигација, кад узимају новац на зајам од својих задруга.

IX. О савезима

Члан 99.

Све се задруге морају груписати у један главни савез, и то: земљорадничке у свој а занатлиске у свој главни савез.

Члан 100.

Главни савез мора имати своја правила у којима ће бити јасно обележен његов смер, како се задобива право на чланство и како се губи и престаје, како се саставља и бира управни одбор савеза, како се сазивају конгреси (скупштине), како се постављају и отпуштају надзорници савеза и све друге појединости, које се тичу смера савеза и његовог остваривања.

Члан 101.

Правила главног савеза потврђује министар народне привреде и надзира њихово вршење. Он има право обуставити сваку одлуку која би била противна правилнику.

Главни савез је дужан да објави у службеним новинама своје име и свој смер, пошто су му правила потврђена.

Члан 102.

Задатак је главног савеза:

- 1, да здружи задруге у једно коло;
- 2, да се стара о оснивању нових задруга и да се брине о правилном раду и напредовању свих задруга;
- 3, да према сваком представља и брани интересе поједињих и свих задруга;
- 4, да се стара о оснивању и управљању среских, окружних и земаљских савеза; и

5, да преко својих надзорника врши прегледе и одржава надзор над радом и стањем појединих и свих задруга и савеза.

Других задатака, осим ових овде побројаних, главни савез не сме имати.

Члан 103.

Конгрес (скупштину) главног савеза сазива управни одбор који одређује и место где ће се конгрес држати.

Управни одбор је дужан бар на недељу дана пре састанка конгреса известити министра народне привреде о дану кад ће се и где ће се конгрес држати и поднети му дневни ред.

Министар народне привреде одређиваће нарочитог комесара, који ће присуствовати конгресу. Он има право обуставити рад конгреса ако нађе да није сагласан са одредбама овог закона и правилима савеза.

Члан 104.

Надзорници главног савеза прегледају сав рад и стање задруге.

Свака је задруга дужна да допусти надзорнику савеза, да јој прегледа: сав рад, све књиге, писмена, благајницу, ефекте, тргове (робу), као и све остale документе и вредности, којима рукује или које притеžава. Прегледу надзорника главног савеза мора присуствовать управни и надзорни одбор дотичне задруге.

Надзорник саставља о сваком прегледу протокол у два примерка, који морају потписати, поред њега сви чланови управног и надзорног одбора дотичне задруге који су прегледу присуствовали.

Један примерак протокола надзорник ће предати на реверс надзорном одбору дотичне задруге, а други примерак протокола узеће собом и са својим изве-

штајем о прегледу, коме ће приложити и реверс надзорног одбора, предаће управном одбору главног савеза.

Надзорни одбор дотичне задруге је дужан, да у позиву на скупштину, која прва долази после извршеног прегледа, стави на дневни ред за решавање и протокол о прегледу, који је саставио надзорник главног савеза. На скупштини пак надзорни је одбор дужан поднети и од своје стране извештај о исходу прегледа.

Ако управни одбор главног савеза нађе, да је рад у којој задруzi противан закону и правилима њеним, он ће поднети тужбу надлежном суду.

Члан 105.

Управни одбор главног савеза је дужан да пропише упутства о вршењу прегледа, о вођењу протокола и састављању извештаја о прегледу.

Члан 106.

Сем тога могу се земљорадничке задруге за себе а занатске за себе груписати у среске, окружне или земаљске савезе ради вршења послова побројаних у члану 1. под А и Б, а за потребе својих задруга.

Правилима ових савеза може се и појединцима допустити ступање у чланство савеза, али само према потреби за састав управног и надзорног одбора савеза; иначе правилници ових савеза морају бити састављени у духу правилника оних задруга, из којих је савез састављен.

Главни савез надзира рад ових савеза онако исто као и код задруга.

Члан 107.

Министар народне привреде има право да врши надзор над задругама и савезима из члана 106. овог закона.

X.

Прелазна наређења

Члан 108.

Задруге, које су постојале пре но што је ступио у живот овај закон, дужне су пајдаље за годину дана своја правила и свој рад саобразити овом закону.

Члан 109.

Задруге, које за 6 месеца, од дана свог оснивања не ступе у главни савез, не могу више као такве постојати.

О њиховом престанку решеће суд на представку главног савеза.

Члан 110.

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише.

Препоручујемо нашим министрима: народне привреде и правде, да овај закон обнародују, и о извршењу се његову старају; властима пак заповедамо, да по њему поступају; а свима и свакоме да му се покоравају.

3. децембра 1898. год.

у Нишу.

АЛЕКСАНДАР С. Р.

(М. П.)

Видео и ставио државни печат
чувар државног печата
министр правде

К. Н. Христић С. Р.

С. М. Лозанић
Загор

Министар
народне привреде,

С. М. Лозанић С. Р.

Министар правде,

К. Н. Христић С. Р.